

Handläggare:
Mats Sylwan
Telefon: 508 31 928
Johanna Karlsson
Telefon: 508 31 937

Till
Kulturnämnden

KuN 2013-09-24
Nr 20

Samlingslokaler och hemgårdar - Nya riktlinjer för lokalförvaltande organisationer

Förslag till beslut

Förslaget till nya riktlinjer för lokalförvaltande organisationer godkänns.

Sammanfattning

Kulturnämnden gav den 11/3 2013 kulturförvaltningen i uppdrag att med utgångspunkt i en av förvaltningen framlagd översyn av samlingslokaler och hemgårdar återkomma till nämnden med förslag till riktlinjer för ett nytt stödsystem. De viktigaste förändringarna i förslaget är ett samlat system för både samlingslokaler och hemgårdar, att möjligheten för andra aktörer att söka ur stödområdet öppnas, att stödet kan utgå för ett eller tre år, samt höjd ersättning för 0-taxeupplåtelse. Förändringarna motiveras av att flera av de lokalförvaltande organisationerna har ekonomiska och verksamhetsrelaterade behov som nuvarande riktlinjer inte är anpassade till.

De av förvaltningen föreslagna kriterierna betonar nyttjandegrad och kvalitet. Ledorden är bland annat omfattningen av lokalupplåtelse och öppen verksamhet, lägesfaktor, god administrativ och ekonomisk förmåga, lokalernas tillgänglighet samt verksamhetens utvecklingsmöjligheter.

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Patrik Liljegen
Chef kulturstrategiska staben

Underlag för beslut

Översyn av samlingslokaler och hemgårdar godkänd av kulturnämnden den 11 mars 2013 (dnr: 6.1/5248/2013).

UTLÅTANDE

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben. I beredningen har även ingått löpande dialoger med företrädare för berörda verksamheter, stormöten med samlingslokaler den 13 februari respektive hemgårdar den 18 februari 2013, samt dialoger med Boverket och Nacka kommun om statsbidragsregler respektive stödgivning till kulturhus.

Inledning

Kulturnämnden godkände vid sitt möte den 11 mars 2013 en av förvaltningen genomförd översyn av samlingslokaler och hemgårdar (bilaga 2). I beslutet gavs förvaltningen i uppdrag att med utgångspunkt i översynen återkomma till nämnden med förslag till riktlinjer för ett nytt stödsystem (bilaga 1).

Bakgrund

Begreppen samlingslokaler och hemgårdar

Det finns likheter men också skillnader mellan samlingslokaler och hemgårdar utifrån hur verksamheterna har utvecklats i Stockholm. En likhet är ett gemensamt mål om att skapa mötesplatser för medborgarna i staden. Skillnaderna består i vilka medel man använder för detta syfte och vilka målgrupper man riktar sig till. De allmänna samlingslokalerna skapades ursprungligen för att genom lokalupplåtelse sörja för föreningslivets och civilsamhällets behov av mötesplatser och det är fortfarande den dominerande uppgiften för flertalet lokalhållare. Hemgårdarna hade ursprungligen en tydligare social inriktning med utgångspunkt i öppen verksamhet kring bildnings, kultur- och fritidsfrågor.

Med tiden har gränsen mellan hemgårdar och allmänna samlingslokaler blivit allt mer otydlig. Mer än hälften av samlingslokalerna har i dag egen programverksamhet med teater, konserter, film, allsång, konst- och fotoutställningar och fungerar som lokala kulturhus utöver lokalupplåtelse och social verksamhet. Denna utveckling gör det motiverat att se över det nuvarande stödsystemet som delar in de lokalförvaltande organisationerna i två kategorier med delvis olika och i hemgårdarnas fall otydliga kriterier.

Det nuvarande stödets inriktning och utformning¹

Ansvar för fördelning av stöd till samlingslokaler och hemgårdar överfördes 2003 från idrottsnämnden till kulturnämnden. Stödet som är uppdelat i grundbidrag, kompensationsbidrag och kulturbidrag uppgår 2013 till 25,5 miljoner kronor². Av dessa medel fördelas 16,7 miljoner kronor till 19 samlingslokaler och 8,8 miljoner kronor till 6 hemgårdar. Grundbidraget utgör den största delen av det totala stödet och motsvarar cirka åttio procent av stödutrymmet medan kompensationsbidraget och kulturbidraget utgör cirka tio procent vardera.

Bedömningen av grundbidraget utgår från lokalkostnad, service, nyttjande och självfinansiering. Kompensationsbidraget beräknas efter antalet upplåtta timmar till avgiftsbefriade 0-taxegrupper³ och samlingslokalerna ersätts med 50 kr per timme för denna upplåtelse. Kulturbidraget utgår från omfattning och inriktning på konst- och kulturaktiviteter som strävar efter att nå fler besökare och angelägna målgrupper.

Motiv för förändring av stödsystemet

Den översyn som kulturförvaltningen lade fram för kulturnämnden den 11 mars 2013 och de dialoger som kulturförvaltningen har haft under våren 2013 pekar på flera problem men också utvecklingsmöjligheter för samlingslokalerna och hemgårdarna i Stockholms stad.

- Det nuvarande systemet har en uppenbar inlåsnings effekt. Efter att kulturnämnden övertog ansvaret för det kommunala stödet 2003 har ingen ny verksamhet tillkommit. För att förnya formerna för lokalupplåtelse och möta behoven av offentliga mötesplatser för ett växande Stockholm är det nödvändigt att öppna stödsystemet för nya aktörer.
- Det nuvarande stödsystemet har olika kriterier för hemgårdar och samlingslokaler trots att verksamheterna i flera fall är likartade. Med utgångspunkt i bedömningen av nyttjandegrad och kvalitet bör alla lokalförvaltande organisationer kunna samlas i ett enhetligt stödsystem.
- Det nuvarande kulturbidraget har inte i tillräcklig utsträckning stimulerat till nya kultursatsningar.

---

¹ Fördelningen av stöd till samlingslokaler och hemgårdar 2013 redovisas i tabell på sid 10.

² Hela budgetramen för samlingslokaler och hemgårdar uppgår till 27,5 miljoner kronor. I denna ram ingår även ersättningar till idrottsförvaltningen (250 tusen kronor) och utbildningsförvaltningen (1,2 miljoner kronor) för bokningsadministration respektive skollokaler. Ca 500 tusen kronor har därutöver reserverats för löpande stöd under 2013.

³ Avser barn och ungdomsföreningar, AA-grupper och personer med funktionsnedsättning.

- Hemgårdarna ingår inte i stadens bokningssystem vilket gör att upplåtelseverksamheten till 0-taxeföreningar inte kan registreras och bedömas i samband med ansökningar om stöd.
- Fleråriga stöd främjar långsiktig planering vilket kan påverka egenfinansiering gynnsamt genom möjligheten att sluta fleråriga samarbetsavtal och även underlätta vid ansökningar om statsbidrag från exempelvis Boverket.
- Ett flertal lokalförvaltande organisationerna behöver investera i lokaler och utrustning. För att åstadkomma detta är det nödvändigt att hyresavtalen i framtiden ålägger hyresvärden att sörja för löpande fastighetsunderhåll. Det är samtidigt angeläget att kulturnämndens stöd ger möjlighet till investeringar i sådan verksamhetsrelaterad utrustning som inte regleras i avtalet med hyresvärden.

Förslag till nya riktlinjer och förändringar inom stödområdet

De nya riktlinjerna redovisas i bilaga 1 och jämfört med nuvarande regelverk märks följande förändringar:

- Stödssystemet ändrar namn till ”Stöd till lokalförvaltande organisationer”
- Förslaget skapar ett enhetligt system där alla lokalförvaltande organisationer bedöms efter samma kriterier.
- Möjlighet öppnas för andra aktörer som uppfyller villkoren att söka ur stödområdet.
- Bidrag för större professionella kulturarrangemang söks från det befintliga kulturstödet.
- Ett treårigt stöd införs för lokalhållare som uppvisar god ekonomisk och verksamhetsmässig stabilitet med långsiktiga planer för utveckling av lokaler och tillgänglighet.
- Ersättningen för 0-taxeupplåtelse höjs till 75 kronor per timme.
- Ett nytt investeringsstöd införs till verksamhetsrelaterad lokalutrustning.
- Alla stödmottagares lokaler bokas i idrottsförvaltningens bokningssystem

Förslagets effekter

Kulturförvaltningen bedömer att förslaget till nya riktlinjer och förändringar av stödområdet får följande effekter.

- Tydligare fokus på prestation och kvalitet mätt i nyttjande och tillgänglighet bör på sikt innebära ökad lokalupplåtelse samt fler besökare och bättre kvalitet i den publika verksamheten. De nya kriterierna kan samtidigt innebära förändrade stödnivåer .
- Treåriga stödperioder kommer för berörda lokalförvaltare att bidra till en stabilare ekonomi. Egenfinansieringen främjas genom att det blir lättare att sluta långsiktiga samarbetsavtal och möjligheten till statsbidrag från Boverket⁴ underlättas. Ett treårigt stöd kan bara beslutas med förbehållet att kulturnämnden förfogar över dessa medel i sin budgetram.
- Höjd ersättning för 0-taxeupplåtelse kommer att öka tillgången till attraktiva tider för prioriterade grupper och stärka lokalhållarnas ekonomi.
- Incitamenten för kulturverksamhet stärks i kriterierna samtidigt som möjligheten att ge stöd till större professionella kulturarrangemang inom det ordinarie kulturstödet⁵ ökar.
- Stöd till verksamhetsrelaterad lokalupprustning gör det möjligt att erbjuda ändamålsenliga och attraktiva lokaler vilket ger förutsättningar till ökad uthyrning och fler besökare i öppen verksamhet.
- Möjligheten att boka lokaler i hemgårdarna genom stadens bokningssystem kommer att öka tillgången på lokaler. För att öka tillgängligheten till lokaler och förbättra statistikuppföljningen föreslår kulturförvaltningen att samma krav om att ingå i bokningssystemet ställs på hemgårdar som på samlingslokaler.

---

⁴ Boverket fördelar investeringsbidrag till allmänna samlingslokaler för nybyggnad, ombyggnad, standardhöjande reparationer och köp. Det kan också ges för tillgänglighetsskapande åtgärder för personer med funktionsnedsättning. Boverket fördelar också ett utvecklingsstöd, främst inriktat på lokalanpassning som särskilt främjar ungdomars kultur- och fritidsverksamhet.

⁵ Dessa ansökningar bedöms efter riktlinjerna för kulturstöd.

Stödkriterier

I förslaget till stödkriterier har förvaltningen utgått från stadens och kulturnämndens mål och anpassat dem utifrån de förutsättningar som gäller för ideellt arbetande lokalförvaltande organisationer. Viktiga ledord är kvalitet, tillgänglighet, nyttjande och ekonomi i balans. Ett nytt stödsystem bör prioritera verksamheter som når fler besökare och deltagare, utvecklar arrangörskapet och skapar nya intäkter. Även förmågan till självfinansiering bör premieras och stödet bygga på lokalhållarens hela verksamhet, inklusive dess sociala betydelse.

- Volym på lokaluthyrning till föreningsliv och andra brukare.
- Omfattning, kvalitet och besöksvolym på kultur- och bildningsverksamhet.
- Upplåtelsevolym och tillgängliga lokaler för 0-taxegrupper och subventionerade grupper.
- Samarbeten och förankring inom stadsdelen.
- Omfattning och kvalitet på lokaler, service och mötesfaciliteter.
- Lägesfaktor avseende tillgänglighet och tillgången till alternativa möteslokaler i stadsdelen.
- Förmåga att marknadsföra och driva verksamheten effektivt i god administrativ ordning.
- Verksamhetens utvecklingsmöjligheter.

Kriterier för stöd till verksamhetsrelaterad lokalupprustning

Stödet ska i första hand ges till samfinansierade projekt med Boverket eller andra offentliga eller privata finansiärer men även andra angelägna investeringsbehov ska kunna stödjas. Exempel på verksamhetsrelaterade investeringar är tillgänglighetsinsatser, lokalanpassning för publik verksamhet i form av dansgolv, gradänger och scenutrustning eller utrustning för föreningsmöten och det offentliga samtalet.

Beslutsunderlag

Kulturnämnden fattar beslut efter att kulturförvaltningen gjort en samlad bedömning av tidigare genomförd och i ansökan planerad verksamhet ställd i relation till stödets kriterier. Bedömningsgrunderna redovisas i tabell nedan under rubriken ”Bedömningsgrunder” .

Kulturförvaltningen bedömer också om verksamheten ska få stöd för en treårsperiod eller för ett år. Det treåriga verksamhetsstödet utgår med reservation för att kulturförvaltningens budgeterade medel inte ändras.

Bedömningsgrunder

Omfattning av lokaluthyrning, totalt och för prioriterade grupper.	Volymredovisningar för närmast föregående redovisningsår
Antal besök, totalt och på kulturprogram.	Volymredovisningar för närmast föregående redovisningsår
Antal offentliga arrangemang och kulturprogram, inklusive bildningsverksamhet.	Volymredovisningar för närmast föregående redovisningsår.
Öppethållande för publik verksamhet.	Redovisas för närmast föregående redovisningsår.
Kvalitet på arrangörskap och programutbud.	Bedömning av ansökan och redovisningar samt besök i verksamheterna.
Samarbete och förankring inom stadsdelen.	<ul style="list-style-type: none"> • Stöd eller uppdrag från stadsdelsförvaltning • Antal medlemmar • Redovisade eller planerade lokala samarbetsprojekt
Upplåtelse till 0-taxegrupper och subventionerade grupper.	Volymredovisningar för närmast föregående redovisningsår
Omfattning och kvalitet på lokaler, service och mötesfaciliteter.	<ul style="list-style-type: none"> • Antal bokningsbara rum • Lokalernas och utrustningens standard • Serviceutbud
Tillgänglighetsfaktor avseende geografi, kommunikationer och stadsdelens tillgång till alternativa möteslokaler.	Bedömning av tillgänglighetsfaktorerna.
Förmåga att driva verksamheten effektivt och i god administrativ ordning.	Bedömning av ansökan och redovisningar. Allmän bedömning efter löpande dialog med verksamheten.
Tillgängliga lokaler för kulturförvaltningens prioriterade grupper.	Bedömning efter lokalgenomgångar baserade på kulturförvaltningens checklista för tillgängliga lokaler.
Verksamhetens utvecklingsmöjligheter.	Slutsatser av övriga kriterier och i ansökan presenterade planer.

Tidplan 2013-2014

24/9

Kulturnämnden tar ställning till förslaget till nya riktlinjer. De nya ansökningsformulären sänds efter beslut till berörda organisationer.

15/10

Sista datum för att lämna in ansökan för 2014.

17/12

Kulturnämnden beslutar om förskott för 2014 baserade på beviljade stöd 2013.

Slutligt beslut om stöd för verksamhetsåret 2014

Förslag till beslut om stöd för verksamhetsåret 2014 tas vid kulturnämndens sammanträde i februari 2014⁶.

Bilagor:

1. Förslag till riktlinjer för stöd till lokalförvaltande organisationer från 2014
2. Översyn av samlingslokaler och hemgårdar 2013
3. Gällande riktlinjer antagna 2007

---

⁶ Från och med 2014 gäller att ettåriga beslut om stöd fattas av kulturnämnden senast i december.

Tabell: Fördelning av bidrag till samlingslokaler 2013 (tkr)

Samlingslokal	2013
Bagarmossens Folkets husförening	1 321
Farsta föreningsråd	469
Föreningen Alviks kulturhus	1 265
Föreningen Herrängens gård	-
Föreningen Jakobsbergs gård	447
Föreningen Järva Folkets park	275
Föreningen Kulturhuset Tensta Träff	770
Husby hantverks ideella förening	580
Hägerstensåsens medborgarhusförening	1 020
Kista SC KFUK-KFUM	449
Kista Träffs föreningsråd	897
Kristinehovs malmgårds ekonomiska förening	696
Kultur- och medborgarhusföreningen Trappan	766
Maria-Högalids föreningsråd	662
Nya Rågsveds Folketshusförening	1 172
Rinkeby Folketshusförening	1 805
Spånga medborgarhusförening	467
Årsta Folketshusförening	1 073
Åsö föreningsråd	1 338
Östermalms föreningsråd	1 237
Summa samlingslokaler	16 709

Fördelning av bidrag till hemgårdar 2013 (tkr)

Hemgård	2013
Birkagården	2051
Midsommargården	935
Mäster Olofsgården	1285
Skeppsholmsgården	1150
Södergården	1498
Timmermansgården	1920
Summa hemgårdar	8839